

KNJIŽEVNOST**Jerneja Fridl, Drago Kladnik, Milan Orožen Adamič, Drago Perko, Janez Šumrada, Mimi Urbanc: Atlant**

Ljubljana 2005: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 18 zganjenih barvnih zemljevidov, suplement 96 strani, vloženo v šatuljo, ISBN: 961-6500-81-3



MARKO ZAPLATIL

Zgodba o ponovnem odkritju skoraj pozabljenega dela, prvega svetovnega atlasa v slovenskem jeziku, se bere kot očarljiva pustolovsko-detektivska zgodba! Začne se podobno kot zgodbe o najdbah skrivnostnih starih zemljevidov z vrisanimi potmi do skritih zakladov, kakršne smo požirali še v svojih zgodnjih gimnazijskih letih. V nas so vzbujale radovednost, nam burile domišljijo in spodbujale raziskovalno strast, ki je marsikaterega že odraslega moža in ženo kasneje vodila po znanstvenoraziskovalnih poteh.

Eden takih mož, ki je posvetil velik del svojega življenja raziskovanju geografskih problemov, a tudi neprestanemu, marsikdaj drznemu in pionirskemu snovanju geografskih in kartografskih izdaj, je nekega dne radovedno brskal po zapuščenih omari v kraški hiši, ki jo je podedoval od starega strica. Med zanimivimi starejšimi knjigami je njegovo pozornost pritegnila večja, s trakom prevezana mapa z napisom »Zemljevidi«! Geografu dr. Milanu Orožnu Adamiču, o njem namreč teče beseda, so se zatresle roke, ko je v mapi našel sedem zemljevidov različnih držav s slovenskim geografskim imenoslovjem, ki jih do tedaj še nikoli ni videl, niti ni slišal zanje. Na njihovem spodnjem robu je prebral: »Založila in izdala Matica Slovenska« in »Vrezal na kamen in tiskal F. Köke na Dunaji«. Takrat se je začela razpletati zgodba, povezana z začetki geografije in kartografije v slovenskem jeziku in o prizadevanjih našega naroda za postavitve slovenščine ob bok uglednim svetovnim jezikom. Stanovskim kolegom na Geografskem inštitutu Antona Melika ZRC SAZU se je porodila ideja o obuditvi skoraj pozabljenega, a vendar za slovensko samobitnost tako pomembnega dela!

V raziskovanje, ki se je takrat začelo, je bila vključena skupina raziskovalcev, ki kljub številnim zapletom in dolgotrajnemu, a izjemno zanimivemu delu ni izgubila poguma. *Audaces fortuna adiuvat!* Zavedali

so se, da le drznim pomaga sreča. Kljub negotovemu in, kot se je kasneje žal tudi zares pokazalo, prepičlemu financiranju, je padla pogumna odločitev: »Izdali bomo faksimile Atlanta in ga ohranili zanamcem!« Zamisel se je razraščala, a skupina je kljub novim in novim odkritjem znala projekt pravočasno pripeljati do uspešnega konca. Beli dan je zagledalo vsebinsko bogato delo, ki mu pri nas ne najdemo podobnega. Novi Atlant je resnično monumentalno delo, ki ne vsebuje samo faksimilov osemnajstih zemljevidov, odkritih v obliki snopiča v Narodni in univerzitetni knjižnici, ampak tudi zanimivo spremljajočo znanstveno monografijo o tem, za slovenski narod zgodovinsko pomembnem delu, njegovem času in okoliščinah, v katerih in zaradi katerih je atlas nastajal.

Zemljevide tega prvega svetovnega atlasa v slovenskem jeziku je med letoma 1869 in 1877 po listih izdajala Slovenska matica. Matica je redakcijo atlasa zaupala znanemu jezikoslovcu in pravniku Mateju Cigaletu (1819–1889), ki je takrat na Dunaju v slovenščino prevajal uradne državne odredbe in kot strokovni ocenjevalec vplival na jezik v šolskih knjigah. Čeprav nekatera zemljepisna imena danes morda zvenijo nenavadno ali celo smešno, je Matej Cigale opravil izjemno delo, saj je številna tuja imena s prevodi in podomačitvijo prvič sistematično zapisal v slovenskem jeziku. Atlant je nastajal v prelomnem času, ko smo si Slovenci šele utirali pot v evropsko družino narodov. Začeli smo se zavedati sebe kot naroda in svojega jezika. Atlant je sledil ideji Zedinjene Slovenije, s katero smo kot narod prvič stopili na politično prizorišče; z Atlantom pa smo se poistovetili s kulturno razvitejšimi narodi.

Ob izidu Atlant žal ni bil tako dobro sprejet, kot bi si to zaslužil, zato je skoraj zatonil v pozabo – to je usoda marsikaterega bisera, ki ga znajo prav ceniti šele prihodnji rodovi! Danes pa, ko se mnogo bolj zavedamo njegovega pomena, imajo strokovnjaki geografi, kartografi in mnogi drugi ter širša javnost možnost, da obogati svoje poznavanje dogajanja v drugi polovici 19. stoletja. Znanstveni prispevki šestih avtorjev: Zemljevid in atlas, kartografija in geografija (dr. Drago Perko), Politična in družbena podoba druge polovice 19. stoletja (dr. Janez Šumrada), Okoliščine nastanka Atlanta (dr. Milan Orožen Adamič, mag. Mimi Urbanc), Matej Cigale 1819–1889 (mag. Mimi Urbanc), Kartografska podoba zemljevidov 19. stoletja (mag. Jerneja Fridl), Zemljepisna imena v Atlantu in njihov pomen za sodobno imenoslovje (mag. Drago Kladnik) ter Odzivi na Atlant in njegovo mesto v slovenski geografski literaturi (dr. Milan Orožen Adamič, mag. Mimi Urbanc) osvetljujejo zgodovinski, kartografski in geografski vidik nastanka Atlanta. Te znanstvene študije analizirajo predvsem politične in družbene razmere, ki so vzbudile izid prvega svetovnega atlasa v slovenskem jeziku, pogoje za njegovo izvedbo, avtorjeve pristope k slovenjenju tujih zemljepisnih imen ter kartografske metode in tehnike, ki so bile tedaj uveljavljene in v uporabi. Arhivsko gradivo o delovanju Slovenske matice in Mateju Cigaletu, ki ga je bilo težko odkriti in pridobiti, je strokovno obdelano in prvič predstavljeno širši javnosti.

Spremna monografija je dopolnjena tudi z imenskim kazalom, v katerega je bilo zajetih 28.075 zemljepisnih imen z zemljevidov Atlanta. Originalni zemljevidi namreč niso opremljeni z indeksnim kazalom, zato je bilo zajemanje imen zelo zahteven poseg.

Poseben čar in navdih stare patine daje ponovno rojenemu Atlantu izvirna zunanost – knjiga in priloženi faksimilirani zemljevidi so vloženi v zares lepo škatlo; celotna oblikovna podoba, ki je delo oblikovalke Milojke Žalik Huzjan, je prijetna in estetska. Odgovorno in nelahko delo je bila tudi priprava za tisk: računalniški prelom in obdelava zemljevidov (SYNCOMP d. o. o.) ter kvalitetno opravljen zahtevni tisk tiskarne Littera picta d. o. o.

Delo je pomembno za ohranjanje slovenske kulturne dediščine, spremljajoča znanstvena monografija pa osvetljuje del zgodovine slovenskega naroda, ki niti strokovnjakom na področju kartografije, geografije, slovenistike in zgodovine doslej še ni bil pojasnjen. Atlant je povezan z začetki geografije in kartografije ter znanstvenega ustvarjanja v slovenskem jeziku! Je ogledalo časa in ljudi, ki so ga ustvarjali, ter zanimiv vir za najrazličnejše znanstvene študije in za širšo javnost.

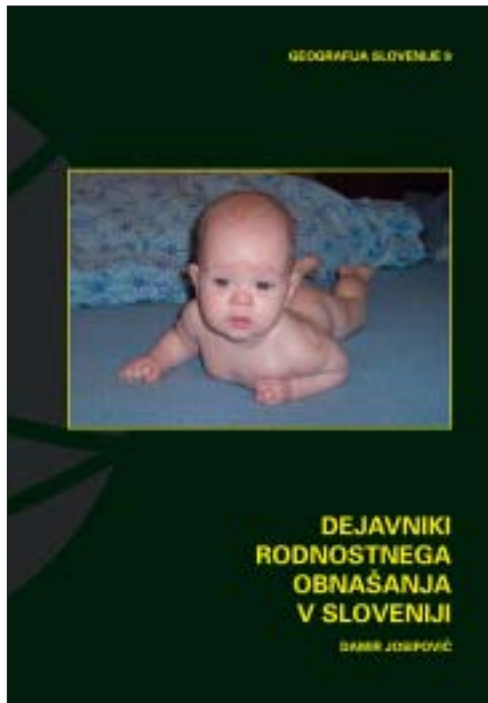
Branko Janez Rojc

Damir Josipovič:

Dejavniki rodnostnega obnašanja v Sloveniji

Geografija Slovenije 9

Ljubljana 2004: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 160 strani, 30 preglednic, 21 zemljevidov, 31 diagramov, ISBN 961-6500-67-8



Avtor študije se loteva zelo aktualnega pojava padajoče rodnosti v Sloveniji oziroma spremenjenih rodnostnih navad slovenskega prebivalstva v zadnjih dveh desetletjih. Začetek osemdesetih let 20. stoletja namreč postavlja kot časovno mejo postopnega uveljavljanja drugega demografskega prehoda v Sloveniji, ki ga označuje padec rodnosti pod vrednost obnavljanja generacij oziroma pod vrednost enostavne reprodukcije. Proces je značilen za veliko večino držav ekonomsko in socialno razvitega sveta in je dominantna značilnost rodnostnega obnašanja v Evropi, tako v državah Evropske unije kot v drugih evropskih državah. Prehod je bil še posebej dramatičen (hiter) v državah južne Evrope in v tako imenovanih tranzicijskih državah srednje in vzhodne Evrope.

Študija, katere podlaga je avtorjevo magistrsko delo, je razdeljena na pet poglavij: Uvod, Metode, Teoretska izhodišča, Vrednotenje rezultatov in primerjava med območji ter Zaključek. Dodani so še sezname slik (kart in grafikonov), preglednic in obširen seznam uporabljene domače in tuje literature s poudarkom na delih s teoretsko vsebino. Priložen je vprašalnik, ki je bil uporabljen pri terenskem delu.

V uvodnem poglavju avtor poda definicijo problema, namene in cilje raziskave ter kratko predstavitev osnovnih demografskih značilnosti in razvojnih trendov v Sloveniji. V uvodu so predstavljena tudi proučevana območja v Sloveniji (Prekmurje, Zasavje in Upravna enota Domžale), kjer je potekalo tudi terensko delo.

V poglavju Metode avtor najprej predstavi demografsko analizo, tako kakovostno razlikovanje med transversalno in longitudinalno analizo kot uporabo statističnih metod v demografski analizi. Sledi

poglavje o izboru demografskih in socioekonomskih kazalnikov o prebivalstvu, njihovih značilnostih in načinu izračunavanja. Največ prostora je namenjeno kazalnikom rodnosti (splošna stopnja natalitete, splošna stopnja rodnosti, starostno-specifične stopnje rodnosti, celotna rodnost, aproksimativna celotna rodnost). Dodan je slovarček (terminološka opredelitev) osnovnih pojmov iz demografije, demografske statistike in statistike trga delovne sile. Avtor na kratko spregovori še o statističnih virih, dlje časa pa se zadrži pri ključni obliki terenskega dela – anketiranju ter opredeli ciljno populacijo, metodologijo priprave vprašalnika in način izvedbe ankete.

Vsebinsko obsežno (okrog 30 strani) in za geografe in druge strokovnjake s področja prebivalstvenih raziskav zelo informativno je poglavje o teoretskih izhodiščih. Na začetku avtor opredeljuje odnose med demografijo in geografijo, med rodnostnim obnašanjem in prostorom ter med rodnostjo, politično geografijo in prebivalstveno politiko. Sledi predstavitev behaviorističnega pristopa pri geografski analizi rodnostnega obnašanja, ki je pomembna metodološka podlaga anketiranja in predvsem interpretacije rezultatov terenskega dela. Jedro poglavja je predstavitev teorij rodnosti in teoretskih pogledov na dejavnike rodnosti. Avtor deli teorije o rodnosti na teorije enega dejavnika (proteinska teorija, naravni zakon prebivalstva), kompleksne teorije (teorija demografskega prehoda) ter na novejšje teorije, kjer predstavi predvsem tri: teorijo medgeneracijskega pretoka blaginje (Caldwell 1980), mikroekonomsko teorijo rodnosti (Becker 1981) in teorijo drugega demografskega prehoda (van de Kaa 1987). Dejavnike rodnosti razdeli na neposredne (plodnost, zanositev, smrtnost plodu itd.) ter za geografe bolj zanimive posredne: biološke, ekonomske, družbene, kulturne, osebno-filozofske, psihološke in geografske.

Osrednji in najobsežnejši del študije je namenjen analizi rodnosti in z njo povezanih značilnosti prebivalstva (starostna in spolna sestava, naravna rast, selitve) in obravnavanih območij (urbanost oziroma ruralnost, prostorska mobilnost prebivalstva, gospodarske značilnosti). Podane so tudi osnovne značilnosti demografskega razvoja za celo Slovenijo. Poglavje je razdeljeno na dva dela: analizo statističnih podatkov (popisni podatki in podatki registra prebivalstva) ter analizo rezultatov ankete. Pri obeh pristopih so bile analizirane naslednje značilnosti prebivalstva kot možni modifikatorji rodnosti: etničnost, veroizpoved oziroma vernost, zaposlitvene značilnosti, izobrazba, geografske značilnosti (tip naselja, lega naselja, lega hiše oziroma stanovanja); pri anketirani populaciji sta bila dodana še podatka o sestavi družine in prihodkih. Splošne ugotovitve, ki jih potrjujejo rezultati obeh analiz, so predvsem naslednje: etničnost v nasprotju s splošnimi predstavami nima pomembnega vpliva na razlike v rodnosti (razen pri madžarskem prebivalstvu v Prekmurju, pri katerem je rodnost nekoliko nižja kot pri Slovencih); vernost, zlasti vernost pri ženskah, ima statistično pomembno vlogo pri dvigu rodnosti; rodnost je višja pri kmečkem prebivalstvu in nižja pri prebivalstvu, ki je bolj izobraženo. Na razlike v rodnosti vplivajo tudi nekateri izrazito geografski dejavniki: rodnost je višja na podeželju kot v mestih; rodnost je višja v reliefno razgibanih območjih kot v nižinskih in ravninskih predelih (relief ima najverjetneje posredno vlogo, saj imajo hribovita območja manj priseljenega prebivalstva in kot izrazito ruralna območja ohranjajo značilnosti tradicionalističnih skupnosti); gradacija rodnosti je značilna tudi znotraj večjih naselij – rodnost narašča v smeri ven iz središča naselja.

Avtor podaja tudi splošno ugotovitev o upadanju števila rojstev v Sloveniji, ki je, zlasti po letu 1990, v tesni povezavi s premikom rojevanja v kasnejša leta: število porodnic v starostni skupini 30 do 34 let je že preseglo tiste v starostni skupini 20 do 24.

V sklepu se avtor dotakne tudi problema in vloge demografske politike ter njene vloge pri reševanju rodnosti in celostnega prebivalstvenega razvoja države. Le-te Slovenija nima oziroma obstaja samo v segmentih. Prav tako izpostavi pomembno vlogo socialne pravičnosti in solidarnosti, saj reprodukcija prebivalstva ne more biti zgolj problem tistega dela prebivalstva, ki ima otroke. Ob nadaljevanju trenda nizke ali celo upadajoče rodnosti Slovenija ne bo naletela samo na problem močnega upada števila prebivalcev (priseljavanje te probleme lahko samo ublaži), pač pa na še večji problem: povečevanje deleža vzdrževanega, predvsem ostarelega prebivalstva in hitro upadanje števila ekonomsko aktivnih.

Raziskava prinaša še vrsto drugih ugotovitev ter metodoloških in teoretskih prispevkov, ki zgoraj niso navedeni. Število podobnih del je na slovenskem, glede na aktualnost problematike, razmeroma majhno. Za geografje je študija še posebej pomembna zato, ker analizira geografske dejavnike rodno-sti, ki v delih ostalih avtorjev ostajajo pri analizi razlik med mestom in podeželjem.

Peter Repolusk

National Geographic Society:

Evropa

Ljubljana, 2004: Rokus, zemljevid v merilu 1 : 8.425.000



Ko je leta 2003 Slovenijo obiskal Terrence B. Adamson, izvršni podpredsednik in glavni tajnik *National Geographic Society*, največje neprofitne organizacije in najbolj poznanege geografskega društva na svetu, smo se dogovorili za tesnejše sodelovanje med *National Geographic Society* in slovenskimi geografi. Ob pogovoru o promociji geografije in znanosti na sploh, trženju in popularizaciji geografskih raziskav, pomenu slovenskih prevodov oddaj na televiziji *National Geographic Channel* in o prihodnjih načrtih, ki jih ima *National Geographic Society* na raziskovalnem in izobraževalnem področju, ter ob pregledu geografskih monografij o Sloveniji, še posebej knjige *National atlas of Slovenia*, je Terrence B. Adamson med drugim predlagal, da bi Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU za *National Geographic Society* prevedel in priredil njihova zemljevida Evrope in Sveta ter ekskluzivno za njih za svetovni trg pripravil zemljevid Slovenije po njihovih kartografskih načelih.

Prvi sad sodelovanja je zemljevid Evrope, ki ga je prevedel in priredil Drago Kladnik, izdala pa založba Rokus, slovenski partner *National Geographic Society*, ki pri nas v slovenskem jeziku izdaja revijo *National Geographic junior*.

Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU je zemljevid Evrope v merilu 1 : 8.425.000 pripravil v dveh različicah: prva je izšla kot samostojna publikacija, enaka ameriškemu posodobljenemu izvirniku iz leta 2004, druga, obogatena s podatki o članicah Evropske zveze, pa je izšla kot priloga revije National geographic junior.

Zemljevid s klasično, že nekoliko zastarelo kartografijo *National Geographic Society* odlikuje dosledno upoštevanje slovenskega standarda SIST ISO 3166 pri zapisu imen držav v slovenskem jeziku ter sledenje priporočilom glede pisanja tujih in domačih zemljepisnih imen, ki jih je zapisala Organizacija združenih narodov v kar 167 resolucijah o zemljepisnih imenih.

Drago Perko

Julij Titl:

Kelti in Slovenci. Ostanki keltske kulture in civilizacije na Slovenskem

Koper 2004: Samozaložba, 136 strani, 3 preglednice, 31 dokumentarnih fotografij, 10 kartogramov in 2 risbi, ISBN 961-236-836-8



Po številnih temeljnih študijah in razpravah, ki jih je dr. Julij Titl namenil osvetlitvi mnogostranske podobe in številnih aktualnih gospodarsko-geografskih in socialnih problemov našega podeželja, še zlasti v predelih Slovenske Istre, pa je njegovo najnovejše delo namenjeno poskusom osvetlitve nekaterih historično-geografskih pojavov. Preučevanje živih in tvornih ostankov preteklosti v današnji kulturni pokrajini je namreč zahtevno interdisciplinarno raziskovanje. Neizpodbitno je namreč spoznanje, da so v podobi vsakega posameznega območja ali pokrajine z vsemi njenimi geografsko-socialnimi sestavinami odtisnjeni številni ostanki iz preteklosti kot materialne in duhovne ostaline nekdanjih naseljencev. Sleherno ljudstvo, pa najsibo stalno ali samo občasno naseljeno, je zapustilo v pokrajini svojevrstne sledi, ki so razvidno ali manj razpoznavno vtisnjene in vgrajene v mnoge sestavine današnje kulturne pokrajine.

Že od nekdanj je bila Slovenija na izjemnem križpotju, kjer se že od pradavnine naprej stikajo in prepletajo pomembne daljnovidne poti, ki so povezovale ljudstva z različnih gospodarskih, socialnih, civilizacijskih in kulturnih območij. Tudi v naših pokrajinah so se ohranili najrazličnejši ostanki ljudstev iz davnih in preteklih obdobij. Poznavanje teh materialnih in duhovnih (kulturnih) dobrin in njihovih razvojnih nastavkov v našem prostoru je potrebno in koristno za celostno razumevanje in tolmačenje številnih osrednjih smeri v razvoju kulturne pokrajine. Najraznovrstnejše civilizacijske pridobitve in njihove uveljavitve v vsakdanjem življenju predstavljajo namreč sintezo obstoječega domačega stanja in številnih zunanjih vplivov. Kajti v pokrajini, ki je vseskozi dinamična in mnogopomenska prostorska kategorija, so plastično zarisani prenekateri odtenki vsakdanjega življenja in dela vseh slojev prebivalstva. Izluščiti pokrajinske sledi in odtise, ki so jih posamezna ljudstva in njihovi socialni sloji zapustili v današnji podobi pokrajine, pa je eno izmed temeljnih vprašanj, ki mu namenja historična geografija z antropologijo in etnologijo posebno raziskovalno skrb.

Vsebina Titlove knjige je razdeljena v dva dela. V prvem delu, Obdobje zgodovinskih Keltov (strani 7–62), ki je sestavljen iz devetih poglavij, so pregledno predstavljene temeljne značilnosti keltske gospodarske, družbene in socialne ureditve. Vse to omogoča, da se moremo poglobljeno zazreti v oblike, načine, kvalitete in organiziranost njihovega življenja, obenem pa nam nakazujejo kvalitetno keltsko materialno in duhovno dediščino, ki je bila sprejeta v mnoge oblike današnjega življenjskega utripa. V prvem poglavju je orisana keltska družba z vidika njihove socialno-družbene ureditve in prehrane. Podane so glavne antropološke karakteristike Keltov pa vsakdanja vloga Keltinje v njihovi skupnosti. Nadalje nas avtor seznanja z njihovo zemljiško posestjo, ki je bila last celotnega plemena s poglavarjem na čelu, kakor tudi z njihovo državno ureditvijo.

V drugem poglavju so prikazana naselja, ki so bila v kriznih časih postavljena na vzpetinah kot utrjena gradišča; večinoma so propadla v času rimske prevlade in v obdobju preseljevanja ljudstev v 5. stoletju n. št. Osvetljeno je kmetijstvo s posameznimi vejami gojenja kulturnih rastlin (pira, ječmen, pšenica, stročnice, lan ...). Prikazu obrti in trgovine z denarništvom, ki so bili na zavidljivi stopnji razvitosti, je namenjeno četrto poglavje. V naslednjem je prikazana keltska tehnika s posebnim pogledom na nova orodja (umetno kovaštvo, udarno orožje, kaljenje jekla, izum žrnelj za mletje žit ...). Nadalje so predstavljene glavne značilnosti keltske umetnosti in kulture, prikazana pa sta tudi njihov koledar in najrazličnejša praznovanja, ki so bila obredno povezana z njihovim življenjem in letnimi časi; slednji so temeljili na luninem koledarju. Posebno poglavje obravnava keltsko religijo, ki je temeljila na mnogoboštvu, čaščenju svetih živali (zmaj, bik, merjasec, jelen), svetega drevesa in bele omele ter kultu človeške glave. Posredniki med bogovi in ljudstvom so bili druidi, med njimi in ljudstvom pa svečeniki ovati.

Drugi del razprave prikazuje Kelte na slovenskem etničnem ozemlju (strani 63–116). Pisec je posebno skrb namenil mnogim keltskim materialnim in duhovnim ostalinam, ki so danes spontano vraščene v naš kulturni in gospodarski prostor. Šele s spoznavanjem in členitvijo posameznih kultur ljudstev, ki so nekdanj živela na našem narodnostnem ozemlju, lahko ugotovljamo prepletenost njihovih kultur s številnimi zlahtnimi prvini, ki so neposredno vraščene v podobo naše kulturne pokrajine. Nepopolnljiva barvitost pokrajine je nasledek ne samo svojevrstnih naravnih svojstev, ampak tudi rezultat svojstvenih kulturnih dobrin, ki so jih posamezna ljudstva prinašala in vgrajevala v vse antropogene pokrajinske sestave. To je v bistvu osrednja misel, ki jo skuša avtor študije s prenekaterimi premišljenimi izsledki posredovati oziroma sporočiti širši javnosti.

Prvo poglavje drugega dela knjige je namenjeno podrobnejšemu orisu keltskega ozemlja na Slovenskem, oziroma Noriškega kraljestva, pa razmerjem in odnosom med Rimom in Norikom, ko je postal rimska provinca. Prikazan je sedež Noriškega kraljestva na Magdalenski gori na Koroškem, pa tudi Celeia, ki je bila drugo najpomembnejše mesto ob nekdanji jantarski poti. Pregledno so naštetna vsa naša območja s keltsko obljudenostjo izven Norika; med njimi je zelo pomembna mokronoška skupnost, ki je dokumentirana z bogatim arheološkim najdiščem na območju Kapiteljskih njiv v Novem mestu.

V drugem poglavju, Od Norika do Karantanije, je osvetljen propad Keltov na območju celinske Evrope. Edino prebivalstvo Noriškega kraljestva je ves čas obstoja Rima ohranilo svoje ozemlje, jezik in kulturo.

Na ozemlju Notranjega Norika je nastala od 7. do 11. stoletja nova politična tvorba Karantanija, ki je imela središče na Gosposvetskem polju, in sicer na Magdalenski gori oziroma na Krnskem gradu. Med drugimi argumenti, ki dokazujejo povezanost Keltov in Karantancev, je ustoličevanje koroških vojvod, ki pa ima svoj pravadni izvor pri noriških Keltih.

V tretjem poglavju so predstavljeni keltski običaji, navade in praznovanja pri Slovencih. Tudi na tem področju se je ohranila bogata keltska dediščina pri nas, ki je spričo novih primesi dobila nove razsežnosti. Izvor in njihove korenine so v keltski kulturi kot na primer: sežiganje badnjaka, praznovanje prvega maja in prvega novembra, kresovanje, pustna šema košute z gonjačem, postavljanje in krašenje mlajev in podobno. Dragocen spomenik davne kulture je tudi krkavški menhir nad dolino Dragonje v Slovenski Istri.

Četrto poglavje, Razširjenost keltskih imen v Sloveniji, je dragocen in avtorjev izviren prispevek k poznavanju keltske kulture pri nas. Poglavje je razčlenjeno na štiri vsebinsko zaokrožena podpoglavja. V prvem so navedena keltska imena iz antike, v drugem so prikazani keltski priimki na območju našega današnjega državnega ozemlja. Tretji razdelek četrtega poglavja je namenjen keltskim geografskim imenom, medtem ko so v četrtem razdelku primerjalno zapisane nekatere keltske besede z ustreznimi (identičnimi) slovenskimi soznačnicami.

Vsebinskemu delu študije sledijo krajše sklepne ugotovitve, pregled uporabljene tuje in domače strokovne literature, seznam dokumentarnih slik in kartogramov ter povzetek v slovenščini in angleščini. Izid knjige je podprlo tedanje Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije.

Obravnavana problematika nam skuša osvetliti vlogo in pomen keltske gospodarske in kulturne dediščine na naših tleh. Knjiga z vso obravnavano tematiko in problematiko ponuja domala vsem temeljnim nacionalnim znanstvenim vedam pobudo za tehten in poglobljen razmislek o keltskih prvinah v naši kulturni stvarnosti. Vsekakor pa bo historična geografija, ki je pri nas šele v povojih, našla v Titlovi knjigi vzpodbude in napotke pri iskanju neizbrisnih sledi, ki so jih zapustila prenekatera ljudstva (naseljenci) v podobi naše kulturne pokrajine.

Milan Natek

Simon Lenarčič:

Popravis: Kaj je narobe in kaj manjka v novem Slovenskem pravopisu?

Ljubljana, 2004: Simon Lenarčič, 470 strani, ISBN 961-236-743-4

Neprizanesljiva kritika najnovejše, s slovarskim delom obogatene izdaje Slovenskega pravopisa iz leta 2001 je zajetna knjiga malega formata, ki jo je avtor ob skrbni analizi navedb v Pravilih in Slovarju tako rekoč izpljuval na papir. Je zanimivo, zvečine z grenko ironijo, sem in tja celo z obešenjaškim humorjem napisano branje, ki opozarja na napačne in vprašljive besede ter opise, pomanjkljivosti in (sistemske) napake v novih pravopisnih pravilih, pereče pravopisne težave v leksikografiji, nekatere napake in pomanjkljivosti v Slovarju slovenskega knjižnega jezika in nekatere napake v predhodnem pravopisu, razlaga, zakaj je kaj narobe ali slabše in zakaj je kaj prav ali bolje, ugotovitve utemeljuje s številnimi zgledi in primerjavami, primerja nekatere stara in nova pravopisna pravila in pravopisno prakso v slovenskih leksikonih ter ob tem predlaga številne boljše pravopisne rešitve in pravila, ki v Slovenskem pravopisu še niso razdelana.

Tematika je razdeljena na štiri glavna poglavja: Morje čeri v slovenskem pravopisnem morju, Čeri v Slovarju slovenskega knjižnega jezika, Aktualna pravopisna problematika ter Časopisi in reklame – valilnice napak. Za geografa posebno zanimiva so naslednja podpoglavja (izbor je narejen skladno s problematiko zemljepisnega imenoslovja ne glede na hierarhijo vsebin): Napake v zapisu iztočnic in podiztočnic, Pravopisno mrcvarjenje Sauda in njegove Arabije, Zastarela in zastarevajoča imena, opisi in pojmi, Podomačitve enkrat tako, drugič drugače, tretjič sploh ne, S pravopisom v roki na pot v otočja, v otoke in v ozemlja, Vsiljevanje neveljavljenih in tujih različic poimenovanj, Spregledana lastna imena, Hokuspokus s prebivalskimi imeni, Pomanjkljivi kvalifikatorji in viroza J, Razlike med zgledi v Pravilih

in slovarskimi iztočnicami, Spreminjanje začetnic v zemljepisnih imenih, Neužitne pridevniške klobase in ocvirki, Pomanjkanje pravopisno zahtevnih imen, Slovanska imena iz cirilskih pisav, Indijska in njim podobna azijska imena, Kitajska imena, Japonska in korejska imena, Arabska imena, Turška in srednjeazijska turška zemljepisna imena, Hebrejska imena, Antična imena, Križi in težave z imeni ljudstev, Začetniška diskriminacija, Mesta, ki plavajo na rekah in tonejo v sotočjih ter Nestični vezaj in pična vejica.

Avtor z veliko natančnostjo sledi bolj ali manj posrečenim in s tradicijo zapisovanja neuskkljenim rešitvam v Slovenskem pravopisu iz leta 1962, Slovarju slovenskega knjižnega jezika ter večini slovenskih leksikonov in enciklopedij, vse to pa nadgrajuje še s spoznanji iz nekaterih tujih virov (Brockhaus Enzyklopädie Digital, Das Grosse Bertelsman Lexikon, Dictionnaire Hachette encyclopédique, Encyclopaedia Britannica, Microsoft Encarta, Multimedialna Encyklopedia Powszechna, Merriam-Webster's Collegiate Dictionary, Merriam-Webster's Bibliographical Dictionary, Merriam-Webster's Geographical Dictionary, Petit Larousse, Webster's Encyclopaedic Unabridged Dictionary of the English Language). Slovenski geografiji dobro znani viri so Atlas sveta 2000 (Mladinska knjiga 1997), Enciklopedija Slovenije (Mladinska knjiga 1987–2001), Krajevni leksikon Slovenije (DZS 1995), Leksikon Cankarjeve založbe (tri izdaje: 1984, 1988 in 1994), zbirka Ljudstva sveta (Mladinska knjiga 1979–1980), Slovenski veliki leksikon (1. knjiga, Mladinska knjiga 2003), elaborat Imenik tujih zemljepisnih imen v Slovenskem jeziku (Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU 1999), Veliki družinski atlas sveta (DZS 1992), Veliki splošni leksikon (DZS 1997–1998) in nenazadnje Veliki slovar tujk (Cankarjeva založba 2002).

Stvarne pripombe so zapisane z različnimi pisavami in črkami, lahko so podčrtane in opremljene z opozorilni znaki, kazalkami in drugimi znaki, kar je natančno pojasnjeno v legendi na strani 11. Tako na primer opozorilni znak * označuje napake, ^{??} vprašljive ali nepotrebne navedbe in ^(?) besedno oziroma vsebinsko kategorijo pogojno vprašljivo/nepotrebno.

Poleg pomanjkljivosti v običajnih pojmi in izrazih, tujih in domačih zemljepisnih imenih, v knjigi kar mrgoli pripomb o napačnih oziroma s pravili neuskkljenih zapisih imen prebivalcev, pripadnikov plemen, ljudstev in etničnih skupin. S katerimi napakami, pomanjkljivostmi in predlogi izboljšav je imel avtor opravka, je natančno popisano v skoraj dvajset strani dolgem Abecednem kazalu, v katerem je (skupaj z vrstami pripomb) navedeno skoraj 2500 izrazov, med katerimi je približno polovica zemljepisnih imen, njihovih pridevniških izpeljank in imen prebivalcev.

Avtor se je temeljito lotil zlasti problematike podomačevanja tujih zemljepisnih in drugih lastnih imen. Zelo dobro je napisana obravnava prečrkovanj iz posameznih nelatiničnih pisav in podomačitev iz nekaterih latiničnih pisav. Kritično, nepristransko in mestoma kar detektivsko se prebija skozi zapisano in (pogosto) nezapisano logiko pravopisnih pravil in slovaropisnih načel, ki jo dopolnjuje s težavnimi, v Slovenskem pravopisu manjkajočimi zgledi, in s predlogi bolj transparentnih navodil. Ker pa je Lenarčič v bistvu individualist, se tako kot vselej in povsod tudi njemu prikradejo nekatere pomanjkljivosti, zato prav vsemu zapisanemu ne velja slepo zaupati in pritrditi. O nekaterih stvareh bi se veljalo dodatno pogovarjati, saj kljub temu, da je zapisano neprecenljiv vzgib za usmerjanje nedorečenosti v pravo smer, včasih prav neposredna komunikacija lahko nakaže najbolj ustrezne, večini vsečne rešitve.

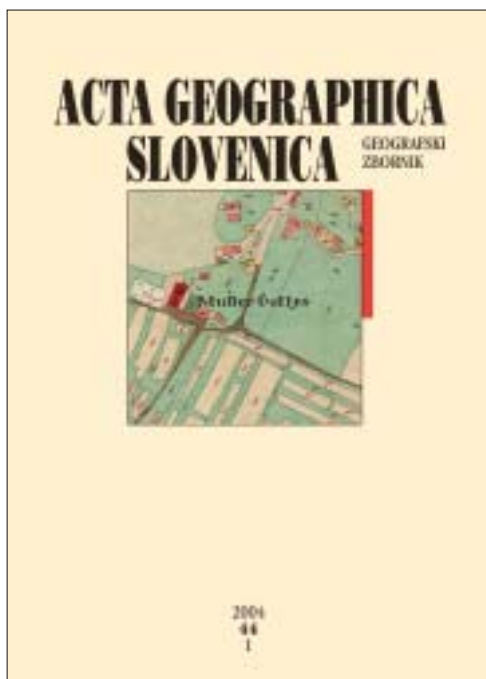
Avtorjeve izkušnje z odzivi snovalcev Slovenskega pravopisa na njegove tehtne pripombe niso ravno pozitivne. Prejel je sicer medel Toporišičev odgovor, zasnovan prej v duhu, kaj pa je tebe treba bilo, kot pa pri nas skoraj neznanе hvaležnosti za skrb in prizadevanje, da bi se določen izdelek otrešel pomanjkljivosti. V drugi izdaji Slovenskega pravopisa leta 2003 so del predlaganih izboljšav upoštevali, kar zvezo iz seznama na zavihku zadnje platnice. Tako je na primer sanktpeterburški Eremitaž postal Ermitaž, ljubljanske Murglje so postale Murgle, francoski Sainte-Étienne Saint-Étienne, angleški Stonehenge Stonehenge, indonezijski Sulavezi Sulavesi, Cejlončan je popravljen v Cejlonec, Cherboursčan v Chergbouržan, Čerkezka v Čerkezinja, Gdanec v Gdanščan, Illinoisčan v Illinoisčan, Inka v Inkinja, Kentovec v Kentčan, Kurdovka v Kurdinja, Michigančan v Michiganec, Murgeljčan v Murgelčan, Pittsburghčan v Pittsburžan, Pjongčan v Pjongjangčan, Portlandec v Portlandčan, Reimsčan v Reimščan, Utarpradešanec v Utarpradešan in Walesčan v Valičan.

Avtor v izbranih poudarkih med drugim smelo zapiše: »... V pravopisu napak in pomanjkljivosti sploh ne bi smelo biti, če pa so, je pravopis slab ne glede na to, koliko jih je (že dve sta preveč) in koliko ljudi (oziroma kdo) jih opazi (že eden je dovolj). Z napakami in pomanjkljivostmi v pravopisih je pač tako kot z napakami in luknjami v zakonih: zakon z napakami je zanič, zakon z luknjami pa škodljiv...«. Glede na izjemno pravopisno težo pri kreiranju slovenskega jezika pa se mu je na koncu zapisalo tudi zanimivo opozorilo: »... Če vas je Popravopis prepričal, da vsemu, kar predpisuje Slovenski pravopis, ni za verjeti, je pred vami zelo pomembna naloga: nikoli ne smete dopustiti, da bi kdorkoli brez vaše vednosti in soglasja popravljal vaša besedila – še posebej ne, če je oborožen samo s Slovenskim pravopisom, ne pa tudi s Popravopisom...«.

Drago Kladnik

Acta geographica Slovenica/Geografski zbornik 44-1

Ljubljana 2004: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, sozaložnik SAZU, 112 strani, ISSN 1581-6613



Redno izhajanje naše geografske periodike omogoča vsem zainteresiranim, da morejo sprti spremljati znanstvenoraziskovalne usmeritve in njihove poglobitve dosežke. Z vsem tem dobivamo vpogled v številne nove pojave in v njihove razvojne usmeritve, ki predstavljajo vzročno-posledični splet med naravnimi pokrajinskimi prvinami in nešteti vsakdanjimi gospodarskimi in socialnimi posegi v prostor. Pa vendarle je pokrajina z vsemi svojimi značilnostmi in njenimi sestavinami, ki so čedalje bolj v ospredju temeljnih raziskav specializiranih znanstvenih ved, osrednji predmet geografskih znanstvenoraziskovalnih usmeritev. Že od nekdaj je okolje oziroma pokrajina večnamenska prostorska kategorija, kjer se navzkrižno prepletajo potrebe in interesi različnih materialnih področij vsakdanjega življenja. Pri vsem tem čestokrat zanemarjamo, da vsako okolje ni primerno za najrazličnejše posege ter za raznovrstne proizvodne ali infrastrukturne potrebe in namene. Predvsem z geografskimi raziskavami in njihovimi izsledki, ki temeljijo na vrednotenju vplivov in medsebojnih učinkov med glavnimi pokra-

jinskimi sestavinami, je mogoče kar se da celostno zarisati sodobno pokrajinsko oziroma prostorsko stvarnost. Prav zaradi vsega tega je postala geografija s svojimi nešetimi in aktualnimi spoznanji, ki temeljijo na osnovnih geografskih zakonitostih, izredno pomembna in dragocena prostorska veda. S svojimi tehtnimi aplikativnimi usmeritvami je postala domala nepogrešljiva pri najrazličnejših posegih v prostor, pa naj si bo pri upravno-administrativnem, gospodarskem ali infrastrukturnem preurejanju prostora. Pri vsem pa ne gre prezreti, da se tudi z aplikativnimi raziskavami pridobi temeljno dokumentarno gradivo o pojavih in procesih v pokrajini, in je lahko bogata osnova za temeljna geografska proučevanja.

Mnoge zapisane značilnosti se kažejo tudi v večini prispevkov, ki so objavljeni v prvem zvezku 44. letnika revije *Acta geographica Slovenica*/Geografski zbornik. Med objavljenimi prispevki so tri napisali sodelavci Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU, enega pa je prispeval dr. Gerry O Reilly z oddelka za geografijo dUBLINSKE univerze (Irska).

Marjan Ravbar objavlja razpravo *Regional Development in the Regional Division of Slovenia* 'Regionalni razvoj v pokrajinski členitvi Slovenije' (strani 7–24). Pisec nadaljuje z žlahtno tradicijo tistih slovenskih geografov, ki so se pred več kot petdesetimi leti dejavno vključili v razmišljanja metodoloških pristopov problemskih raziskav regionalnega razvoja. Na tem področju, ki zahteva celostno poznavanje in razumevanje pokrajinskega stanja in možnosti ter prednosti njegovega nadaljnjega razvoja, je postala geografija s svojimi temeljnimi izsledki nepogrešljiva prostorska znanstvena veja. Ravbarjeva razprava predstavlja teoretično-načelen razmislek o strokovnih vidikih členitve države za potrebe vzpostavitve druge stopnje lokalne samouprave. S pridružitvijo Republike Slovenije Evropski zvezi so se izostrili tudi nekateri novi pogledi na področju regionalne politike. Regije postajajo okvir nacionalne konkurenčnosti, kjer imajo odločujočo vlogo mesta kot nosilci celostnega razvoja. Avtor je prepričan, da se bo na podlagi medmestnega sodelovanja treh naših univerzitetnih središč izoblikovala nova razvojna os, ki bo povezovala Koper oziroma Novo Gorico, Ljubljano in Maribor s predvidenim 5. prometnim koridorjem. Zаметki mestnih regij ponujajo raznovrstne razvojne izzive, nastanek različnih funkcijskih območij, decentralizirano omrežje mestnih središč in vse to lahko prispeva k uravnoteženemu regionalnemu razvoju.

David Bole je napisal *razpravo Daily Mobility of Workers in Slovenia* 'Dnevna mobilnost delavcev v Sloveniji' (strani 25–45). Geografska proučevanja dnevnik migracij delovne sile segajo pri nas že v obdobje pred 2. svetovno vojno (na primer Z. Hočevar: Dnevni dotok industrijskega delavstva v Ljubljano, Kronika slovenskih mest 5, šte. 1, Ljubljana 1938). Po vojni se je s to perečo problematiko največ ukvarjal prof. V. Klemenčič (na primer Dnevni priliv delovne sile v industrijska podjetja Ljubljane v letih 1951 in 1961, Geografski vestnik 35, str. 3–13, Ljubljana 1963). V objavljenem prispevku so osvetljene značilnosti dnevnik migrantov med krajem bivanja in mestom zaposlitve v letu 2002 z nekaterimi nazornimi primerjavami z letom 1991. Preučitev je pokazala, da samo desetina zaposlencev uporablja javna prometna sredstva in več kot 74% vozačev potuje na delo z osebnim avtomobilom. Podrobneje so razčlenjena vsa večja zaposlitvena središča s prikazanim zaledjem, od koder črpajo potrebno delovno moč. Glede zaposlitvenega potenciala ima samo Ljubljana nadregionalni značaj, medtem ko predstavljajo občine Koper, Nova Gorica, Novo mesto, Murska Sobota in Slovenj Gradec regionalna zaposlitvena središča. Gorenjska zaradi močne urbaniziranosti pa nima izrazitih regionalnih središč.

Gerry O Reilly objavlja razpravo, ki je povzetek njegovih predavanj na Oddelku za geografijo Filozofske Univerze v Ljubljani leta 2003, pod naslovom *Economic Globalisations in the EU – 1973–2003* 'Gospodarska globalizacija: Irska v EU (1973–2003)' (strani 47–88). Vsebinski prispevek, ki sega na področje politične geografije, je predstavljena v dvaindvajsetih vsebinskih sklopih. Pregledno so naznačene spremembe na gospodarskem, finančnem, prebivalstvenem in socialnem področju med letoma 1973 in 2003, ko je Irska vključena v Evropsko gospodarsko skupnost oziroma Evropsko zvezo. Avtor poudarja, da je do leta 1970 Irska izkazovala vse značilnosti tipičnega kolonialnega gospodarstva. Po tem času je z visoko tehnološko in komunikacijsko revolucijo ter ameriško strategijo za prodor na trg EZ postala most med ZDA in Evropo. V razpravi so podrobno prikazana prenekatere irska prizadevanja za

enakopravno uveljavitev v evropskem gospodarstvu. Ključna za razvoj gospodarstva so bila 90. leta 20. stoletja: s premišljenimi, marsikdaj tudi z drznimi gospodarskimi in investicijskimi vlaganji tujega kapitala, z izobraževalnimi ukrepi, s spremembami kmetijske in demografske politike itd. je postala Irška nadpovprečno razvita članica Evropske zveze. Razprava ni poučna in koristna samo za geografa, ki ugotavlja spremembe v pokrajini, temveč je lahko konkreten izziv vsem, ki sodelujejo pri vraščanju naše države v evropske povezovalne sisteme. Pri vsem tem pa je pomembno, da je treba izhajati iz konkretnih domačih razmer in ne zanemarjati pestrosti in bogastva domačih razvojnih potencialov.

Franci Petek in Mimi Urbanc objavljata razpravo *The Franciscan Land Cadastre as a Key to Understanding the 19-th century Cultural Landscape in Slovenia* 'Franciscejski kataster kot ključ za razumevanje kulturne pokrajine v Sloveniji v 19. stoletju' (strani 89–112). V informativnem prispevku so prikazane posamezne stopnje v razvoju popisa zemljišč, in sicer od srednjeveških urbarjev, terezijanskega katastra iz leta 1747 prek jožefinskega katastra in izmere zemljišč v času Ilirskih provinc. Na osnovi patenta iz leta 1817 je nastal franciscejski kataster, ki je bil za večino našega ozemlja izdelan do leta 1828, za Prekmurje pa po letu 1856. Večina tega dragocenega gradiva je v Arhivu Republike Slovenije. V razpravi je podrobno prikazana sestava glavnih zemljiških (katastrskih) kultur (njive, travniki, vrtovi, vinogradi, pašniki, gozdovi, jezera in močvirja, nerodovitne površine). Poleg tega franciscejski kataster ponuja podroben vpogled v zgradbeno sestavo kmečkih domov in naselij nasploh ter v njihovo socialno slojevitost. Zaradi vsega tega je franciscejski kataster dragocen in nepogrešljiv primarni vir, ki neposredno pomaga obnoviti večplastno podobo naših naselij in kulturne pokrajine v prvi polovici 19. stoletja.

Vse razprave so opremljene z bogatim dokumentacijskim gradivom, s preglednim seznamom uporabljenih literature in virov. Oddelek za kartografijo GIAM ZRC SAZU je vse razprave opremil z nazornimi, povednimi in preglednimi skicami, diagrami in kartogrami. Izid Zbornika je podprlo Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije.

Milan Natek

**John Allen, Doreen Massey, Allan Cochrane:
Rethinking the Region**

London 1998: Routledge, 159 strani, 17 zemljevidov, 3 sheme, ISBN 0-415-16822-8

Knjiga ne sodi več med knjižne novosti, vendar je prav, da jo zaradi svežine in provokativnosti vsaj iz povzetka spoznajo tudi bralci osrednje slovenske geografske revije. Knjiga govori o regiji, »srčni rani geografije«, kot to imenuje Marijan Klemenčič v Slovenski šolski geografiji s pogledom v prihodnost. Knjigo je napisala skupina angleških geografov, poleg avtorjev v naslovu še Julie Charlesworth, Gill Court, Nick Henry in Phil Sarre, ki delujejo na londonski *Open University*. Med njimi velja posebej izpostaviti Doreen Massey, priznana in upoštevana avtorico sodobnega, bolj nekonvencionalnega pogleda na vsebino in domet geografije.

Nenavadno je že izhodišče knjige: pravi namreč, da regije niso nekaj danega in stalnega, temveč so rezultat ekonomskih in socialnih procesov na določenem območju. Takšno bledo in puhlo oznako, »rezultat ekonomskih in socialnih procesov«, so avtorji povsem izostrili; pravijo namreč, da je regija South East v Angliji, o kateri gre beseda in ki služi kot »preizkusni zajček« drugačnega pogleda na to temo, rezultat neoliberalne gospodarske politike, kakršno je izvajala vlada pod vodstvom premierke Margaret Thatcher. Regija je torej rezultat delovanja določene socialne skupine ljudi in institucij s časovno omejenim rokom delovanja oziroma mandatom (!). Hkrati dodajajo, da je določena regija rezultat določenega pristopa oziroma izbranih elementov, ki regijo konstituirajo. Drugačni elementi – drugačna regija. »*There is no complete portrait of a region*«, pravijo, vedno je ta odvisen od namena in od izbranih elementov, s katerimi regijo definiramo.

V nadaljevanju avtorji zapišejo še drugo presenetljivo izhodišče: njihov namen ni spoznati regijo kot tako, temveč prek vzvodov gospodarske politike, zaradi katerih je obravnavana regija nastala. Takšno stališče ni povsem novo, opazimo ga že pri B. Werlenu v knjigi *Society, Action and Space* (Routledge 1993),

vendar sem v tej knjigi prvič zasledil izpeljavo te konceptualne zamisli. Zato v knjigi ne najdemo analize (prikaza) demografskih, socialnih, ekonomskih in nevmkakovskih še razmer v Jugovzhodni Angliji, temveč značilnosti liberalne gospodarske politike, razmestitev investicij med letoma 1970 in 1980, prikaz kupne moči prebivalstva in vrednosti nepremičnin.

Naslednje izhodišče obravnavane tematike izpostavlja vsebinsko razliko med pojmom *space* 'prostor' in *place* 'kraj', kar je ena od aktualnih debat v angloameriškem svetu geografije. Pojma se razlikujeta v tem, da je termin kraj subjektivno obarvan in dovoljuje subjektivne oznake obravnavanega območja, pojem prostor pa je vrednostno nevtralen. In ker avtorji novega pogleda na regijo menijo, da le te ni mogoče natančno zamejiti (!), uporabljajo za definiranje (prepoznavanje, posredno pa tudi razmejevanje) regije dva pojma, in sicer identiteto kraja in kraj identitete. Identiteta kraja so značilnosti, ki območje definirajo (delajo prepoznavno), kraji identitete pa so območja, kjer je identiteta razpoznavna. Regij po mnenju avtorjev ne določajo meje, temveč značilnosti. Veliko značilnosti je možno umestiti v prostor, vseh pa ne. Vendar to ne more biti razlog, da jih ne bi upoštevali pri opredeljevanju regije. Samo za ponazoritev: identiteto Jugovzhodne Anglije ustvarjajo inovacijska središča (Cambridge, Oxford), nova mesta (Milton Keynes), hitro razvijajoča se mesta, finančno središče (City of London), ustvarjalci identitete pa so (med drugimi): novodobne elite (managerji), specializirane oskrbne in servisne dejavnosti, ekskluzivna območja (dostopna samo določenim (priviligiranim) socialnim skupinam). Prebivalci, ki se naštetimi pojavi identificirajo, so, poenostavljeno rečeno, del regije.

In še zadnje sporočilo knjige: razumevanje regije kot območje znotraj opredeljenih meja je izključno prostorski pogled. Tak pogled negira socialne odnose, ki regijo vzpostavljajo, v fizičnem prostoru pa morda niso razvidni. Le redki socialni odnosi pa niso prostorsko relevantni (če ne v fizičnem, pa v tako imenovanem socialnem prostoru). Zato je pojmovanje regije zgolj v smislu prostorskega fenomena nujno nepopolno, morda celo napačno. Vodi k temu, da, kot pravi duhovita krilatica, geografi postavljamo meje tam, kjer jih v resnici ni. Regija je rezultat socialnih odnosov, zaradi česar nikakor ni trajna, lahko je samo začasna, tako kot sočasne specifične socialne in gospodarske razmere, ki jo vzpostavljajo.

Iz povedanega bi bralec lahko dobil vtis, da je vsebina knjige sama teorija. Nikakor, razmerje med teoretskimi diskurzji in regionalnogeografskim prikazom Jugovzhodne Anglije je močno v prid zadnjemu. Teorije je v knjigi le za pojasnilo k regionalnogeografski interpretaciji. Tudi zaradi tega je vredno, da se z delom pobliže seznanimo.

Knjiga je razdeljena na uvod in šest poglavij: Kdaj je nastala Jugovzhodna Anglija, Kje je Jugovzhodna Anglija, Identiteta krajev, Kraji identitete, Samouničujoča rast, Prostor, kraj in čas. Besedilo pojasnjuje več shematskih in kartografskih prikazov. Na koncu sta dodana obsežen seznam literature in stvarno kazalo. Napisana je razumljivo, v berljivi, nič kaj akademski angleščini.

Vladimir Drozg

